

Лекція 2

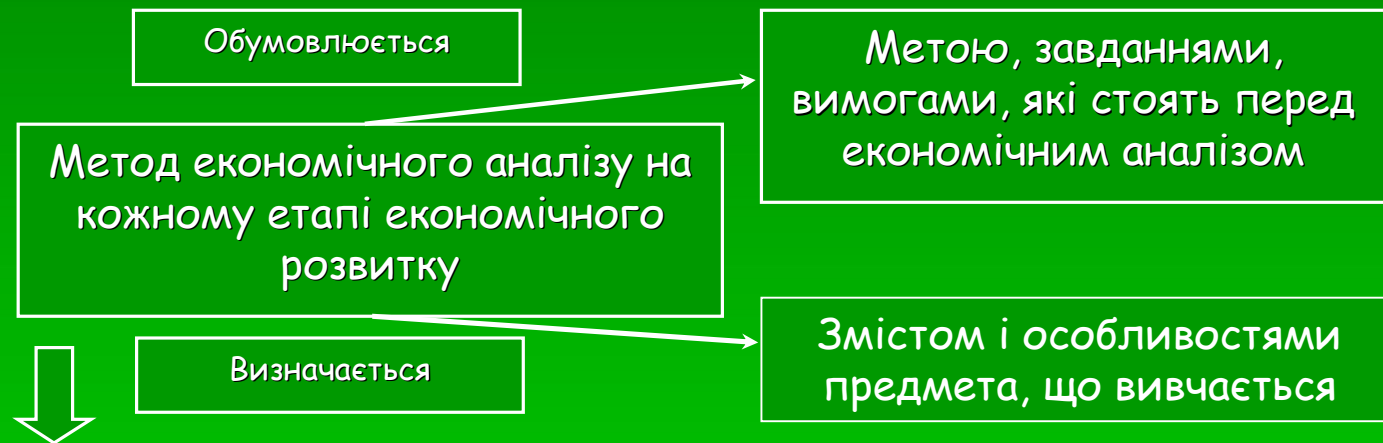
Тема: Метод і методика економічного аналізу

ПЛАН

1. Визначення та характерні особливості методу економічного аналізу.
2. Система аналітичних показників як елемент методики аналізу, їх класифікація.
3. Поняття і класифікація факторів АГД.
4. Поняття, типи і завдання факторного аналізу.

1. Визначення та характерні особливості методу економічного аналізу

Кожна наука повинна мати свій предмет і методику. Для того, щоб одержати нові знання треба свідомо застосовувати науково-обгрунтовані методи дослідження

Відповідно до вимог економічного аналізу метод економічного аналізу - це системне, комплексне взаємозв'язане вивчення технічної, економічної, соціальної сторін діяльності підприємств різних форм власності, з метою об'єктивної оцінки результатів діяльності, виявлення і мобілізації резервів підвищення ефективності роботи підприємства, його структурних підрозділів, а також забезпечення необхідною інформацією користувачів (керівництв, акціонерів, інвесторів тощо) щодо фінансово-господарської діяльності та прийняття управлінських рішень

Особливості методу економічного аналізу

Використання
системи
показників

Виявлення і вивчення
причин, які
обумовлюють зміну
господарських
показників

Виявлення і вимірювання
взаємозв'язків,
взаємообумовленостей і
взаємозалежностей між
показниками

Метод економічного аналізу повинен забезпечити
правильність вибору показників (вартісні, трудові,
натуральні)

Вимоги до системи показників

До системи повинні входити один загальнооб'єднуючий і декілька утворюючих показників, які разом забезпечують єдність системи

У системі повинна бути достатня кількість показників, за допомогою яких здійснюється оцінка загальних і окремих аспектів фінансово-господарської діяльності підприємств

Усі показники повинні бути адекватні та взаємозв'язані, реально відображати усі явища, процеси і операції, що відбуваються на підприємстві

Система повинна бути динамічною і зіставленою, тобто з однозначним тлумаченням економічних явищ, господарських процесів і операцій, які відбуваються на підприємстві

Система повинна бути інтегрована, що дозволяє використовувати її при програмно-цільовому дослідженні фінансово-господарської діяльності підприємства

Методом економічного аналізу є діалектичний спосіб підходу до системного і комплексного вивчення, вимірювання і узагальнення впливу чинників на результати фінансово-господарської діяльності підприємств шляхом обробки спеціальними способами, прийомами системи показників з метою обґрунтування і перетворення оптимальних управлінських рішень на практичні дії по усуненню недоліків і недоробок у діяльності підприємств

Методика економічного аналізу - це сукупність методів і прийомів обробки економічної інформації для аналізу окремих або системи показників з метою оцінки фінансово-господарської діяльності підприємства і їх структурних підрозділів різних форм власності

■ 2. Система аналітичних показників як елемент методики аналізу, їх класифікація

Об'єкти економічного аналізу вимірюються показниками, у яких знаходить відображення об'єм, рівень та економічна ефективність господарських процесів, що відбуваються на підприємстві та його структурних підрозділах

Статистичних довідників

Нормативно-правових актів

Звітності

Показники, що характеризують фінансово-господарську діяльність підприємства, отримуються безпосередньо з:

Бухгалтерського обліку

Після додаткових розрахунків

Бізнес-плану

Діяльність підприємства характеризується системою показників, що відображають результати діяльності підприємств, їх ефективність і економічність процесів

Показники характеризуються

Абсолютними
величинами

Відносними
величинами

Вимірювачі

- ✓ Трудові
- ✓ Вартісні
- ✓ Натуральні
- ✓ Умовно-натуральні

- ✓ Проценти
- ✓ Коефіцієнти

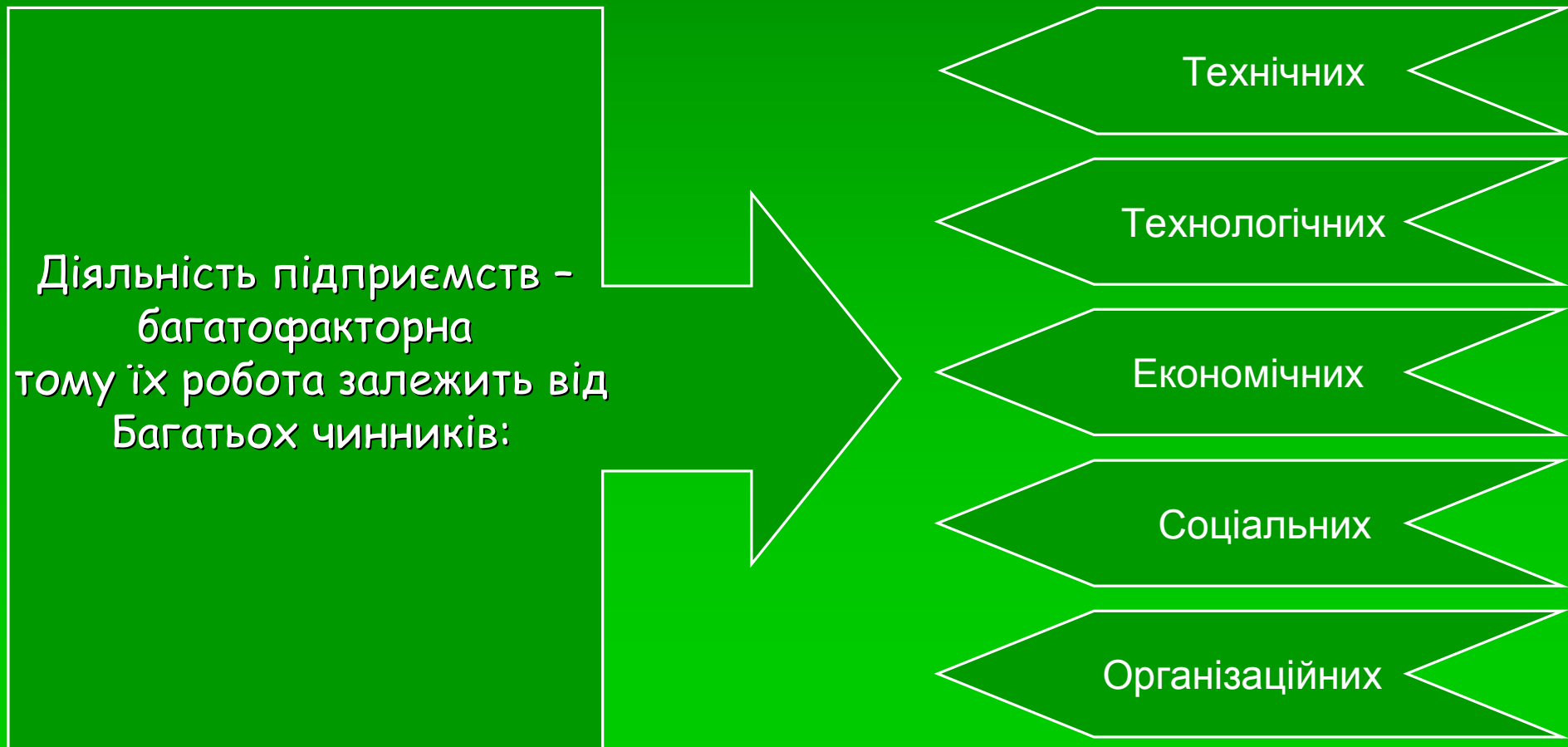

- **Узагальнена класифікація показників, які використовуються в економічному аналізі**

Ознака класифікації	Види економічних показників
В Залежності від вимірювачів	Вартісні Натуральні - <i>для кількісної характеристики виробленої і реалізованої продукції</i>
За способом формування	Нормативні (кошторисні) Планові Облікові
За ступенем синтезу	Загальні (об'ємні) - <i>для підприємства в цілому</i> Часткові - <i>результат окремої галузі підприємства</i> Питомі
За способом розрахунку	Абсолютні Відносні
За характером	Кількісні Якісні

3. Поняття і класифікація факторів АГД

ФАКТОР - це причина, яка впливає на певний результат (наслідок), виникнення і розвиток економічних процесів.

КЛАСИФІКАЦІЯ ФАКТОРІВ:

1. Зовнішні і внутрішні фактори.
2. Об'єктивні і суб'єктивні фактори.
3. Постійні і тимчасові.
4. Екстенсивні й інтенсивні.
5. Загальні та специфічні.
6. Кількісні та якісні.
7. Прості та складні (комплексні).
8. З точки зору впливу факторів на економічне явище або процес **виділяють фактори першого, другого, ... n-го** порядку.

ЗАВДАННЯ ФАКТОРНОГО АНАЛІЗУ:

- 1. Відбір факторів, які визначають досліджувані результативні показники
- 2. Класифікація й систематизація їх з метою забезпечення можливостей системного підходу
- 3. Визначення форми залежності між факторами й результативним показником
- 4. Моделювання взаємозв'язків між результативним і факторними показниками
- 5. Розрахунок впливу факторів і оцінка ролі кожного з них у зміні величини результативного показника.
- 6. Робота з факторною моделлю (практичне її використання для управління економічними процесами).